

діяльності. Для досягнення поставленої мети необхідною умовою буде діалог між викладачем и студентом в ході освітнього процесу.

Викладач стає організатором навчальної діяльності, в якій майбутній вихователь дошкільного навчального закладу, спираючись на спільні напрацювання, та допомогу викладача веде самостійний пошук професійно-педагогічних знань. Функція викладача – пояснення, підведення до професійно-педагогічних проблеми. Центральною фігурою навчального процесу є майбутній вихователь дошкільного навчального закладу – суб'єкт діяльності. Стосунки «викладач-студент», стають суб'єктно-суб'єктними. Викладач організовує роботу майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу, створюючи умови для розвитку його творчих можливостей, включаючи формування його мислення, рефлексії і власної думки.

Таким чином проведене дослідження дозволяє визначити напрями, що характеризують успішне функціонування творчої складової професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів: 1) розвиток творчої особистості майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу; 2) зміна у функції знань, засвоєння яких перестає носити репродуктивний характер і організовується як продуктивний творчий процес; 3) партнерська позиції, активна взаємодії і співпраці викладача по відношенню до студента-майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. Одним з найважливіших моментів при цьому є відсутність готових, систематизованих знань, що підлягають засвоєнню, майбутній вихователь дошкільного навчального закладу будує свій власний план (траєкторію) творчого розвитку. Основним елементом навчального процесу стає інформація що вимагає від майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу подальшої творчої систематизації.

Список використаних джерел:

1. Педагогічна творчість і майстерність: Хрестоматія / Укл. Н.В. Гузій – К., : ІЗМН, 2000. – 168 с.
2. Пономарев Я.А. Психологія творчества и педагогіка / Я.А. Пономарев – М., : Педагогіка, 1976, – 280 с.
3. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник / С.О. Сисоєва – К., : Міленіум, 2006. – 344 с.

Пасічник О.О.

доцент,

Хмельницький національний університет

ЕЛЕКТИВНІ КУРСИ ЯК ВАРІАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ

Завдяки сучасним тенденціям розвитку суспільства, посиленню міжнародного співробітництва в усіх сферах людської діяльності, підвищенню мобільності актуалізувалось питання підвищення рівня іншомовної підготовки

як у середній, так і вищій школі. Володіння іноземною мовою стало не лише засобом ефективної взаємодії та спілкування, але й одним із показників професійної компетентності особистості. Це питання, у свою чергу, стало предметом дослідження цілої низки як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (І. Бім, М. Бірам, В. Бухбіндер, М. Вятютнев, Н. Гез, Е. Зеєр, Р. Мільруд, Ю. Пассов, О. Пасічник, В. Сафонова, М. Свейн, О. Тарнопольський, Д. Хаймс та ін.).

Попри задекларовані наміри сприяти підвищенню рівня професійної іншомовної компетентності, на практиці спостерігається стійка тенденція до скорочення навчального навантаження на предметну галузь “Іноземна мова”. (Значною мірою така ситуація була зумовлена прийняттям постанови МОН № 642 від 09.07.2009 р.). Крім того, викладачі змушені враховувати недостатній рівень сформованості знань і умінь, з якими випускники середніх шкіл приходять до вищих навчальних закладів, а також вирішувати проблему навчання студентів із різним рівнем іншомовної підготовки. Ці чинники не сприяють ефективності навчального процесу і не відповідають досягненню цілей навчання іноземної мови у ВНЗ [4].

Відтак, з метою підвищення рівня іншомовної компетентності, після завершення обов'язкового курсу студентам вітчизняних ВНЗ часто пропонується факультативне вивчення іноземної мови. При цьому програма факультативних занять має доволі умовний характер – не окреслені чітко їх змістове наповнення та тематична спрямованість. Зазвичай вони визначаються викладачем і студентами безпосередньо під час факультативних занять. Відсутність чіткого уявлення про те, на вирішення яких конкретних питань спрямовані факультативи зменшує їх привабливість для студентів. Окрім того, досвід роботи у ВНЗ засвідчує, що з часом у студентів з'являються інші пріоритети, які витісняють іноземну мову в сферу другорядних інтересів.

Вважаємо, що сприяти підвищенню рівню професійної іншомовної компетентності та задоволенню пізнавальних потреб студентів може поступове запровадження та подальше розширення у системі вищої освіти так званих елективних курсів. Поняття “елективний курс” походить від англійського *to elect* – обирати, вибирати і трактується як навчальний курс за вибором. Нині це поняття найчастіше вживається у контексті реформування загальноосвітньої школи та запровадження профільної освіти. Їх основна мета – задоволення індивідуальних навчально-пізнавальних інтересів та потреб тих, хто навчається. При цьому мають враховуватися запити студентів з різним рівнем іншомовної підготовки.

На відміну від факультативів елективні курси повинні мати чітку спрямованість, яка відображена в їх назві (наприклад, «Англійська мова ділового спілкування», «Підготовка до здачі тесту FCE/TOEFL» тощо). Вибір тематики може бути широкий і залежить від творчості професорського-викладацького складу, пізнавальних запитів студентів і наявного дидактико-методичного забезпечення. Відповідно, елективні курси мають базуватися на конкретній програмі, яка визначає цілі навчання та його тривалість, змістове наповнення, рівні навчальних досягнень. Проте, необхідно зазначити, що програма елективного курсу не повинна носити догматичний характер, а бути

гнучкішою ніж програма обов'язкових курсів. О. Лебедев зазначає, що особливість програм елективних курсів полягає в тому, що вони не містять жорстко визначеного обсягу навчального матеріалу та відзначаються своєю варіативністю [3, с. 7-8]. Їх характерними елементами є інноваційність, посилення практичного спрямування та індивідуалізація.

Відтак, згідно з А. Каспржаком [2, с. 76-77], розробляючи елективний курс, важливо враховувати такі аспекти:

- курс має бути побудований таким чином, щоб дозволяв повною мірою використовувати активні форми організації навчання, інформаційні та проектні форми роботи;

- добираючи зміст курсу, автор повинен враховувати потреби та інтереси аудиторії. Ключовим питанням повинно стати «Чому саме цей курс обере студент? Чим він буде для нього цікавим і корисним?»

- елективний курс має сприяти створенню позитивної мотивації.

Уведення елективних курсів у практику викладання відбулось відносно нещодавно. Тому не існує однастайності у тому, яким вимогам вони повинні відповідати, чи які типи елективних курсів існують. Загалом розробка класифікації залежить від поставлених цілей. Ми ж звертаємося до елективних курсів як до засобу підвищення рівня професійної іншомовної підготовки студентів, відтак зосередимо свою увагу на професійно зорієнтованих курсах.

Професійно зорієнтованими елективними курсами можна назвати такі, що знайомлять студента з певною професійною галуззю знань засобами іноземної мови. При цьому основний акцент робиться на практичне застосування іноземної мови в межах типових ситуацій професійної взаємодії. Відтак, зважаючи на їх специфіку, основними принципами проектування таких курсів вважаємо:

- принцип міжпредметності та інтегративності змістового наповнення курсів, оскільки елективний курс повинен проектуватися з урахуванням змістового наповнення дисциплін, які співвідносяться з обраною професійною діяльністю. Навчальні дисципліни в рамках курсу доповнюють і розширюють одна одну, наскільки це дидактично доцільно;

- врахування вимог професії до професійних якостей фахівця, до рівня розвитку його загального кругозору, наявності «фонових» знань;

- розширення тематичного і лексико-граматичного матеріалу загального курсу відповідно до сфери майбутньої професійної діяльності студентів;

- забезпечення наступності між загальним курсом іноземної мови та її професійно орієнтованим вивченням.

Отже, найважливішою характеристикою професійно зорієнтованих елективних курсів є їх інтегративний та практично зорієнтований характер, який визначає специфіку їх цілей, змісту, принципів, технологій і прийомів навчання. Вважаємо, що запровадження таких курсів дасть змогу різнобічно враховувати пізнавальні потреби та професійні запити студентів, а також сприятиме підвищенню рівня їх професійної іншомовної підготовки. Загалом розвиток цієї ідеї корелює з положеннями Болонської конвенції [1, с. 52], а курси за вільним вибором студентів у перспективі мають стати невід'ємною складовою програми професійної підготовки фахівців різних галузей у ВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Болонський процес. Документи і матеріали / За ред. д. е. н. проф. С.І. Юрія. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 136 с.
2. Каспржак А.Г. Место элективных курсов в учебном плане школы [Текст] // Элективные курсы в профильном обучении : учеб. пособие. – М. : Вита-Пресс, 2004. – С. 76-77.
3. Лебедев О.Е. Элективные курсы образовательной области «Филология» // Элективные курсы в профильном обучении : учеб. пособие. – М. : Вита-Пресс, 2004. – С. 7-8.
4. Пасічник О.С. Забезпечення наступності іншомовної освіти в системі «старша школа – ВНЗ» : зацікавлений погляд на проблему / О.С. Пасічник, В.Г. Редько // Рідна школа, 2013. – № 11. – С. 21–30.

Сірик Т.В.

аспірант,

*Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

**СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ**

XXI століття висуває нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей: висококваліфікованих, конкурентоздатних, які вміють швидко пристосовуватись до змін та орієнтуватися у навколишній дійсності, мають достатній інтелектуальний потенціал, відповідні фізичні якості (витривалість, гнучкість, сила), і так як значний успіх їхньої діяльності залежить від налагодження комунікативних зв'язків, то вільно, нормативно й зразково користуватися мовою свого фаху [3].

Необхідність удосконалення формування професійної компетентності майбутніх економістів викликана поточними та перспективними потребами суспільства у конкурентоспроможних спеціалістах з нестандартним мисленням, готових творчо застосовувати знання в різноманітних виробничих та соціальних ситуаціях; спеціалістах найвищої кваліфікації, професійний рівень яких відповідав би світовим стандартам [5, с. 192].

Досліджуючи питання структури професійної компетентності, потрібно сказати, що вітчизняні та зарубіжні науковці виділяють різні компоненти залежно від того, що вони розуміють під професійною компетентністю та від того, структуру професійної компетентності якого фахівця вони досліджують.

Ряд науковців (Н.Б. Козлова, Л.В. Павлова) вважають, що професійна освіта покликана формувати три основні компоненти майбутнього фахівця: професійну спрямованість, професійну компетентність і професійну кваліфікацію.

Структура поняття «професійна компетентність» повинна, на їх думку, містити три основних компоненти:

Змістовий компонент – орієнтація в цілях та задачах професійної діяльності, змісті професійної і суміжної з нею сферах.